

**Vystoupení Ing. Davida Kafky, náměstka MPSV
na 17. semináři „plnění Úmluvy OSN o právech dítěte“**

„Strategie vlády pro realizaci doporučení Výboru OSN“

„Vážené paní kolegyně, páni kolegové,

Výbor OSN pro práva dítěte vydal 17. června 2011 závěrečná doporučení, která byla přijata po projednání Třetí a čtvrté periodické zprávy České republiky o plnění závazků vyplývajících z Úmluvy o právech dítěte (dále „Úmluva“). Doporučení výboru jsou členskými státy OSN vnímána jako velmi závažný impuls k realizaci opatření v oblasti ochrany práv dětí.

Výbor konstatoval, že mnohá z **předchozích závěrečných doporučení** Výboru přijatých v březnu 2003 (doporučení k Druhé periodické zprávě ČR) byla provedena **nedostatečně nebo jen částečně**. Jde zejména opatření spočívající s vytvořením jednotného akčního plánu k naplňování Úmluvy, ustavení nezávislého orgánu pro dohled nad prováděním Úmluvy, opatření ohledně sběru statistických dat a plné uplatnění práva na nediskriminaci.

Výbor poukázal na roztržitost systému péče o děti a vyjádřil znepokojení nad tím, že:

- a) je nedostatek preventivních služeb pro ohrožené rodiny a neexistují přesná kritéria pro umístění dítěte do ústavní péče, což vede k vysokému počtu umístěných dětí do ústavní péče, zvláště dětí se zdravotním postižením nebo dětí romského původu, včetně případů, kdy je hlavním důvodem materiální a finanční situace rodiny;
- b) není k dispozici dostatek služeb péstounské péče a jiné péče rodinného typu
- c) neexistuje centrální mechanismus pro regulaci ústavní péče, nebo koordinaci programů a poskytování ústavní péče
- d) děti zůstávají v ústavní péči po dlouhou dobu, a že většina těchto dětí opouští ústavní péči až po dosažení zletilosti;

- e) není vyvíjeno dostatečné úsilí k udržování kontaktu dítěte v náhradní péči s rodiči a k jeho opětovnému začlenění do rodiny.

Výbor vydal celou řadu doporučení reagujících na Třetí a čtvrtou periodickou zprávu České republiky, mimo jiné doporučil vyčlenění zdrojů na realizaci politiky ochrany práv dětí, již zmíněné zpracování komplexního Národního akčního plánu a opatření v oblasti informačního systému a sběru dat o dětech.

Část doporučení se týká deinstitucionalizace péče o děti, a to zejména s využitím těchto opatření:

- a) vypracování komplexního posouzení situace ohrožené rodiny, stanovení kritérií pro umístění dítěte do náhradní péče a stanovení strategie pro snížení počtu dětí žijících v ústavech
- b) zajistit, že umístění dětí v ústavní péči bude používáno pouze jako poslední možnost,
- c) podpora pěstounské péče a dalších služeb rodinného typu jako alternativy k umístění dítěte do ústavní péče
- d) uvolnit potřebné zdroje pro efektivní fungování a kontrolu orgánů péče o děti (orgánů sociálně-právní ochrany dětí) a přijmout opatření ke zvýšení počtu sociálních pracovníků
- e) realizovat individuální plány péče o děti od doby, kdy dítě vstupuje do náhradní péče s cílem usnadnit návrat dítěte zpět do rodiny,
- f) podporovat a usnadňovat kontakt mezi dítětem v ústavní péči a jeho rodinou a zavést opatření k podpoře opětovného začlenění dítěte do rodiny,
- g) zajistit, aby návrhy na zlepšení systému ústavní péče se řídily jasným časovým harmonogramem s konkrétními ukazateli, které budou v pravidelných intervalech sledovány a vyhodnocovány.

Ministerstvo práce a sociálních věcí, jako resort zodpovědný za plnění Úmluvy a za její implementaci reaguje na doporučení z letošního roku následujícími kroky:

1. Některá z doporučení byla operativně zapracována do připravované **novely zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí** jejíž účinnost se předpokládá v polovině příštího roku.

2. Byla zpracována **Národní strategie ochrany práv dětí** obsahující následující opatření:
 - a) sjednocení implementační struktury k Úmluvě
 - b) alokace finančních a dalších zdrojů pro naplňování Úmluvy
 - c) stanovení systému sběru dat se vztahem k právům dítěte
 - d) deinstitucionalizace péče, zaměření systému na prevenci
 - e) přijetí jednotlicí právní normy
 - f) stanovení mechanismů koordinace

Základní principy, dílčí cíle a východiska této národní strategie byly dne 9. listopadu 2011 schváleny usnesením vlády č. 816. Plná verze národní strategie je nyní ve vnějším připomínkovém řízení. Úkoly vyplývající z národní strategie budou rozpracovány v **Akčním plánu k naplnění Národní strategie**, který bude vládě předložen v průběhu března příštího roku.

3. Ministerstvo práce a sociálních věcí zároveň připravuje programy, které budou sloužit k uvedení nové legislativní úpravy a další systémových opatření do praxe. Jde v první řadě o **individuální projekt Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny**, který bude realizován v letech 2012 – 2014. Téma ohrožených dětí a mládeže se stalo jednou z priorit **finančního mechanismu EHP Norsko 2009 – 2014**, primárním cílem tohoto opatření bude transformace pobytových zařízení.
4. Pro zapojení široké veřejnosti do problematiky ochrany práv dětí byla ministrem práce a sociálních věcí vyhlášena národní iniciativa „Právo na dětství“, v jejímž rámci již byla vydána řada publikací a proběhly odborné semináře.

Všechny tyto aktivity směřují k důslednému naplňování Úmluvy o právech dítěte, kterou náš rezort vnímá jako základní podklad pro veškeré aktivity v oblasti péče o děti a je připraven aktivně působit k jeho plnému uvedení v život.

Děkuji Vám za pozornost.“